

יַעֲקֹב יוֹסֵף. וּמָנָא לֶן דְּאַקְרִי יַעֲקֹב הָדָר. דְּכַתִּיב (שם) לו לה) וַיְמַלֵּךְ תַּחֲתָיו הָדָר, וְאוֹקְמוּהָ בְּאִדְרָא קְדִישָׁא. וְקִרְנֵי רֵאִם קִרְנָיו, אֵלּוּ אַבְרָהָם וַיַּצְחֵק. בָּהֶם עַמִּים יִנְגַח יַחֲדָיו. מַהוּ יַחֲדָיו, אֶלְא כִּד פְּלַחוּ אַבְחָן בְּחֵדָא, לִית דִּיקוּמוּן קַמֵּיהוּ וּבְחֵהוּא וּמָנָא, יִשְׂרָאֵל וְקַפִּין רִישָׁא. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, כִּי תִשָּׂא.

וְתָא חַזֵּי, כִּד נָפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמַּצְרַיִם, בְּסִיּוּעָא דְאַבְחָן נָפְקוּ, וְאַרְיֵמוּ רִישָׁא. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים בְּיַד רָמָה. מַאֲן יַד רָמָה. דָּא אַבְרָהָם. יָדָא יְמִינָא, דְּבַעֵי לְאַרְמָא לָהּ עַל שְׂמָאלָא.

וּמַה אַבְרָהָם, עָבַד לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נִוְקָמִין בְּלִילְיָא, אוֹף יִשְׂרָאֵל בְּיַד רָמָה נָפְקוּן, וְסִיּוּעָא דִּילִיה נָקְטוּ. וְנָטְרוּ יַד דִּילִיה, דְּאוּמִי

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

ראש. זהו שכתוב כי תשא. ובא ראה, כשיצאו ישראל ממצרים, בסיוע האבות יצאו והרימו ראש, זהו שכתוב (שמות יד) ובני ישראל יוצאים ביד רמה. מי היד הרמה? זה אברהם, יד הימין, שצריך להרימה על השמאל. וממה אברהם עשה לו הקדוש ברוך הוא נקמות בלילה, אף ישראל יוצאים ביד

הדר - זה יעקב, שכתוב (בראשית לו) אלה תלדות יעקב יוסף. ומניין לנו שנקרא יעקב הדר? שכתוב (שם לו) וימלך תחתיו הדר, ופרשוהו באדרא הקדושה. (דברים לג) וקרני ראם קרניו - אלו אברהם ויצחק, בהם עמים ינגח יחדיו. מה זה יחדיו? אלא כשכל האבות באחד, אין מי שיעמדו לפניהם. ובאותו הזמן ישראל מרימים

לְאַבְיִמֶלֶךְ. וְעַל דָּא לְנִטְרָא הֵהוּא יַד רָמָה (שם יג)
 וְלֹא נָחַם אֱלֹהִים דִּרְדָּא אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים.

וּמְנַו שְׁבַע שְׁבוּעֵין מִתַּתָּא לְעֵילָא לְסַלְקָא
 לְאַתְרֵיהּ, וּלְקַבְלָא חִירוֹת מְאִימָא
 עֵילָאָה. וְכַד אֲשַׁתְּלִימוּ, נַחְתָּא אֲוֲרִייתָא, וּפְתִיחוּ
 דִּילָהּ בְּאַבְרָהָם, אֲנָכִי לְקַבְלִיהּ. לֹא יִהְיֶה,
 לְקַבְלִיהּ דִּיצַחֲקָא.

וְתָא תְּזַי, כַּד יִהְיֶה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲוֲרִייתָא
 לְיִשְׂרָאֵל, רָשִׁים לָהּ בְּרֹזָא דְשִׁמְאָ קַדִּישָׁא,
 וְאָמַר (שם כ ב) אֲנָכִי ה' אֱלֹהֶיךָ, בְּרֹזָא דְחֶסֶד דְּאַבְרָהָם
 אַחִיד בָּהּ, וּלְקַבְלִיהּ מִצְוֹת עֲשֵׂה. וְרֹזָא דָּא,
 תְּפַקִּידָתָא קַמֵּיתָא דְּפַקִּיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְאַבְרָהָם, מִצְוֹת עֲשֵׂה תְּזַי. דְּכַתִּיב, (בראשית יב א) לָךְ
 לָךְ מֵאַרְצֶךָ. וּבְגִין כַּד מִצְוֹת עֲשֵׂה מְאִתָּים וּשְׁמֹנָה
 וְאַרְבַּעִים, כְּחוֹשְׁבֵין אַבְרָהָם.

לשון הקודש

יְהִיָּה - בְּגִנְדִי יִצְחָקָא.

וּבֵּא רָאָה, כְּשִׁנְתֵין הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, רָשִׁים אוֹתָהּ בְּסוּד הַשֵּׁם
 הַקְּדוּשׁ, וְאָמַר (שם כ) אֲנָכִי ה' אֱלֹהֶיךָ,
 בְּסוּד שְׁחֶסֶד אַבְרָהָם אַחוּז בָּהּ, וּבְגִנְדִי
 מִצְוֹת עֲשֵׂה. וְזֶה הַסּוּד שְׁחֶמְצוּנָה
 הַרְּאִישׁוֹנָה שְׁעוּזָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵת
 אַבְרָהָם הִיטָּה מִצְוֹת עֲשֵׂה, שְׁכַתוּב

רָמָה, וְהַסִּיּוּעַ שְׁלוֹהֵם לְקַחוּ. וּשְׁמְרוּ אֵת
 יְדוֹ, שְׁנִשְׁבַּע לְאַבְיִמֶלֶךְ. וְעַל כֵּן לְשִׁמְר
 אֵת אוֹתָהּ יַד רָמָה, (שם יג) וְלֹא נָחַם אֱלֹהִים
 דִּרְדָּא אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים.

וּמְנַו שְׁבַע שְׁבוּעוֹת מִמַּטָּה לְמַעְלָה
 לְעֵלוֹת לְמַקּוּמוֹ, וּלְקַבְל חִירוֹת מִן הָאֵם
 הָעֵלְיוֹנָה. וּכְשִׁנְשָׁלְמוֹ, יִרְדֶּה הַתּוֹרָה,
 וּפְתִיחְתָּהּ בְּאַבְרָהָם, אֲנָכִי בְּגִנְדִי. וְלֹא

לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים. (שמות כ ג) בְּרֹא
 דְּגִבּוֹרָה, דְּאֶחִיד בָּהּ יִצְחָק. דְּכָל אֵינּוֹן אֱלֹהִים
 אֲחֵרִים, וְאֵינּוֹן סָרְכִין מִמֶּנּוּ, מִסְטָרִיהּ יִנְקִין. וְכֵן
 עֲשׂוּ, וְכָל אֵינּוֹן מִמֶּנּוּ דִּילִיהּ. דְּהָא יִצְחָק בְּמִצּוֹת
 לֹא תַעֲשֶׂה אֶחִיד, וְתִפְקִידְתָּא קַמֵּיתָא דִּילִיהּ, מִצּוֹת
 לֹא תַעֲשֶׂה הֶזְה, דְּכִתִּיב (בראשית כו ב) אֵל תִּירַד
 מִצְרִימָה. וּמִצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה מִסְטָרָא דְדִינָא אֲתִי,
 דְּהָא מְעַנִּישִׁין לִיהּ לְבַר נָשׁ כַּד עָבַר עָלֶיהָ.

וּבְגִין כֵּךְ, חוֹשְׁבֵן מִצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, בְּרֹא
 דְּדִרְגָא דִּילִיהּ, בְּרֹא דְשִׁלְשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשָּׁה
 וְשִׁשִּׁים לְקַבִּיל יוֹמִין דְּשִׁמְשָׁא, דְּנִהִיר מִסְטָרָא
 דְּגִבּוֹרָה. הָדָא הוּא דְכִתִּיב, (שופטים ה לא) כִּצַּאת
 הַשֶּׁמֶשׁ בְּגִבּוֹרָתוֹ.

לשון הקודש

מִצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, שְׁכֵתוֹב (בראשית כו) אֵל
 תִּירַד מִצְרִימָה. וּמִצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה בָּהּ
 מִצַּד הַדִּין, שְׁהִרֵי מְעַנִּישִׁין אֶת הָאָדָם
 בְּשַׁעוֹבֵר עָלֶיהָ.

וּמִשּׁוּם כֵּךְ, חֲשֵׁבֹן מִצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה
 בְּסוּד הַדִּרְגָה שְׁלוֹ, בְּסוּד שְׁלֹשׁ מֵאוֹת
 שִׁשִּׁים וַחֲמִשָּׁה, כְּנִגּוּד יְמוֹת הַשֶּׁמֶשׁ,
 שְׁמֵאִירָה מִצַּד הַגִּבּוֹרָה. זֶהוּ שְׁכֵתוֹב
 (שופטים ה) כִּצַּאת הַשֶּׁמֶשׁ בְּגִבּוֹרָתוֹ.

(בראשית יב) לְךָ לְךָ מֵאֲרֶצְךָ. וּמִשּׁוּם כֵּךְ
 מִצּוֹת עֲשֶׂה מֵאֲתִים אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֶה,
 כְּחֻשְׁבּוֹן אֲבָרְהָם.

לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים (שמות כ), בְּסוּד
 הַגִּבּוֹרָה, שְׁאֲחוּז בָּהּ יִצְחָק. שְׁכָל אוֹתָם
 אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְאוֹתָם הַשָּׁרִים הַמְּמַנִּים
 יוֹנְקִים מִצַּדוֹ, וְכֵן עֲשׂוּ וְכָל אוֹתָם הַמְּמַנִּים
 שְׁלוֹ. שְׁהִרֵי יִצְחָק אֲחוּז בְּמִצּוֹת לֹא
 תַעֲשֶׂה, וְהַמְצָה הַרְאֵשׁוֹנָה שְׁלוֹ הִיתָה

לֹא תִשָּׂא (שמות כ ז), בְּרֹזָא דְתַפְּאֶרֶת, דְּאִקְרִי אֲמַת,
 דְּאֶחִיד בָּהּ יַעֲקֹב שְׁלִימָא, וַיִּנִּיק תְּרִי חוּלְקִין,
 מְצוֹת עֲשֵׂה וּמְצוֹת לֹא תַעֲשֶׂה. דְּכְתִיב, (בראשית כה
 כו) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב אֲהָלִים. וְעַל דְּאִיהוּ
 אֲשָׁלִים לְכָל סְטָרִין, לְרַחֲמֵי וּלְדִינָא, לְמְצוֹת עֲשֵׂה
 וּלְמְצוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, אִיקְרִי שְׁלִים. וְלִקְבָלִיהּ לֹא
 תִשָּׂא, בְּגִין דְּשְׁבוּעָה לְשִׁלְמָא אֲתִי. וְעַל דָּא אִיהוּ
 בְּרֹזָא דְעֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה. דְּכִמָּא דְאִיהִי לֹא תַעֲשֶׂה
 כִּד אִיהִי לְשִׁקְרָא, דְּכְתִיב לֹא תִשָּׂא. הָכִי (דָּר נה
 ע"א) אִיהִי מְצוֹת עֲשֵׂה, כִּד אִיהִי בְּאֲמַת,
 דְּכְתִיב (ירמיה ד ב) וְנִשְׁבַּעְתָּ חֵי ה' בְּאֲמַת. וְכְתִיב (דברים
 ו יג) וּבְשִׁמוֹ תִשָּׁבַע.

זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת (שמות כ ח), בְּרֹזָא דְבְרִית,
 דְּאִיהוּ יְסוּד, דְּאֶחִיד בֵּיהּ יוֹסֵף. וְעַל דָּא
 אִקְרִי שַׁבָּת. דְּהָא יוֹסֵף כָּל אִקְרִי, וְשַׁבָּת נָמִי

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

לְשִׁלּוּם. וְעַל בֶּן הוּא בְּסוּד שֶׁל עֲשֵׂה וְלֹא
 תַעֲשֶׂה. שְׁכֵמוֹ שְׁהִיא לֹא תַעֲשֶׂה, כְּשִׁהִיא
 לְשִׁקְרָא, שְׁכְּתוּב (שמות כ) לֹא תִשָּׂא, כִּד הִיא
 מְצוֹת עֲשֵׂה, כְּשִׁהִיא בְּאֲמַת, שְׁכְּתוּב
 (ירמיה יד) וְנִשְׁבַּעְתָּ חֵי ה' בְּאֲמַת. וְכְתוּב
 (דברים ו) וּבְשִׁמוֹ תִשָּׁבַע.

לֹא תִשָּׂא, בְּסוּד הַתַּפְּאֶרֶת, שְׁנִקְרֵאת
 אֲמַת, שְׁאֲחוּזוֹ בָּהּ יַעֲקֹב הַשְּׁלָם, וַיִּוִּנֵק שְׁנֵי
 חֲלָקִים – מְצוֹת עֲשֵׂה וּמְצוֹת לֹא תַעֲשֶׂה,
 שְׁכְּתוּב (בראשית כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב
 אֲהָלִים. וְעַל שֶׁהוּא הַשְּׁלָם אֶת כָּל
 הַצְּדִדִים, לְרַחֲמִים וְלְדִין, לְמְצוֹת עֲשֵׂה
 וּלְמְצוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, נִקְרָא שְׁלָם. וּכְנִגְדּוֹ
 לֹא תִשָּׂא, מְשוּם שֶׁהַשְּׁבוּעָה בָּאָה

זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ (שמות כ),
 בְּסוּד הַבְּרִית, שֶׁהוּא יְסוּד, שְׁאֲחוּזוֹ בּוֹ

אִיקָרִי כָל. בְּגִין דְּכָל עֵינוֹנָא וְתַפְנוּקָא נָפִיק מִיָּה, לְקַיָּמָא לְעֵלְמִין בְּלָחוּ. וְעַל דָּא שַׁבַּת בְּלִילָא מַעֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֵׂה. בְּגִין דְּיוֹסֵף נָמִי בּוֹכְרָא, דְּנָטִיל תַּרְיַן חוֹלְקִין.

תָּא חַיִּי, כְּתִיב בְּדִבְרוֹת בְּמִשְׁנֵה תוֹרָה, (דברים ה'
 וזכרת פי עבד היית בארץ מצרים ויפדך
 ה' אלהיך משם ביד חזקה ובזרע נטויה על פן
 צנף ה' אלהיך לעשות את יום השבת. הכא אזליף
 לן אורייתא רזא עילאה, דהא תהוא צדיקא
 דאזדבן לעבדא במצרים, ואחילו ליה. לקבליה
 איהו זכור את יום השבת. ובגין כך אמר לון
 קודשא בריך הוא לישראל, בבעו מנכון הווי
 דכירין תהוא צדיקא דאזדבן על ידיכו, ויהו
 לעבדא במצרים, ובההוא חובא אתגזר עליכו
 לאשתעבדא במצרים, ולכפרא תהוא חובה

לשון הקודש

מצרים ויפדך ה' אלהיך משם ביד חזקה
 ובזרע נטויה על פן צנף ה' אלהיך לעשות
 את יום השבת. כאן מלמדת אותנו
 התורה סוד עליון, שהרי הצדיק תהוא
 שנמכר לעבד במצרים וחללו אותו,
 כנגדו הוא זכור את יום השבת. ומשום
 כך אמר להם הקדוש ברוך הוא
 לישראל: בבקשה מכם, תהיו זוכרים את

יוסף. ועל פן נקרא שבת. שהרי יוסף
 נקרא כל, ו גם שבת נקראת כל, משום
 שכל הענג והתפנוק יוצאים ממנו, לקיים
 את כל העולמות. ועל פן שבת כלולה
 מעשה ומלא תעשה, משום שגם יוסף
 כבור, שנטיל שני חלקים.

כא וראה, כתוב בדברות במשנה
 תורה, (דברים ה) וזכרת פי עבד היית בארץ

דְּזַבְּנֵתוֹן לִיהֵ. נְטָרוּ יוֹמָא דְשַׁבְּתָא, וַיִּשְׁתַּבֵּיך לְכוּן,
דְּהָא יוֹמָא דְשַׁבְּתָא לְקַבְּלִיה אִיהוּ.

כְּדָא וּקְיַמְנָא כְּרֻזָא דְמְהִימְנוּתָא. יוֹמָא קְדָמָאָה,
לְקַבְּלִיה דְאַבְרָהָם. הָדָא הוּא
דְכְּתִיב, (תהלים נב ג) חֶסֶד אֵל כָּל הַיּוֹם. יוֹמָא תְּנִינָא,
לְקַבְּלִיה דְיִצְחָק. וּבְגִין כֶּךָ בֵּיה יְתִיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא לְמִידָן עֲלֵמָא. יוֹמָא תְּלִיתָאָה לְקַבְּלִיה דְיַעֲקֹב,
דְּאִיהוּ קוּ הָאֲמַצְעִי, וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב בֵּיה בְּעוֹבְדָא
דְּבְרָאשִׁית, (בראשית א ט) יְקוּוּ הַמַּיִם.

יוֹמָא רְבִיעָאָה, לְקַבְּלִיה דְדָוִד. דְכְּתִיב בֵּיה, (שם)
א יְהִי מְאֹרֶת. מְאֹרֶת חֶסֶר, דְּהָא כְּנֻסַת
יִשְׂרָאֵל לִית לָהּ נְהוּרָא מְדִילָהּ, אֶלָּא מַה
דְּאִיתִיחַב לָהּ עַל יְדָא דְעַדִּיקָא. הָכִי נִמְי דְדָוִד,
דְכְּתִיב בֵּיה (תהלים פו א) עֲנִי וְאֶבְיוֹן אָנִי, וְלִית לִיה

לשון הקודש

כְּנָגֵד יִצְחָק, וּמְשוּם כֶּךָ יוֹשֵׁב הַקְּדוּשׁ
כְּרוּךְ הוּא לְדוֹן אֶת הָעוֹלָם. הַיּוֹם
הַשְּׁלִישִׁי כְּנָגֵד יַעֲקֹב, שְׁהוּא הַקּוּ
הָאֲמַצְעִי, וּמְשוּם כֶּךָ כְּתוּב בּוּ בְּמַעֲשֵׂה
כְּרָאשִׁית (בראשית א) יְקוּוּ הַמַּיִם.

הַיּוֹם הַרְבִּיעִי כְּנָגֵד דָּוִד, שְׁכְּתוּב בּוּ (שם)
יְהִי מְאֹרֶת. מְאֹרֶת חֶסֶר, שְׁהַרִי כְּנֻסַת
יִשְׂרָאֵל אֵין לָהּ אֹר מְשֻׁלָּה, אֶלָּא מַה
שְׁנַתָן לָהּ עַל יְדֵי הַצַּדִּיק. כֶּךָ גַם דָּוִד,

הַצַּדִּיק הַהוּא שְׁנַמְכַר עַל יְדְכֶם, וְהִיה
עֶבֶד לְמַצְרַיִם, וּבְחֻטָּא הַהוּא נְגוּר עַלִיכֶם
לְהַשְׁתַּעֲבֵד בְּמַצְרַיִם וּלְכַפֵּר עַל הַחֻטָּא
הַהוּא שְׁמַכְרְתֶם אוֹתוֹ. שְׁמָרוּ אֶת יוֹם
הַשַּׁבָּת וַיִּמְחַל לָכֶם, שְׁהַרִי יוֹם הַשַּׁבָּת
הוּא כְּנָגֵדוֹ.

כְּמוֹ שְׁבִאֲרֵנוּ בְּסוּד הָאֲמוּנָה: הַיּוֹם
הָרֵאשׁוֹן הוּא כְּנָגֵד אֲבְרָהָם. זֶהוּ שְׁכְּתוּב
(תהלים נב) חֶסֶד אֵל כָּל הַיּוֹם. הַיּוֹם הַשְּׁנַי

חַיִּים, אֲלֵא מַה דְּאִתְיְהִיב לִיָּה מִיּוֹמֵי דְאַדָּם
קַדְמָאָה, שְׁבַעִין שָׁנִין.

יּוֹמָא חֲמִישָׁאָה, לְקַבְלִיָּה דְמוֹשֶׁה. יּוֹמָא שְׁתִּיתָאָה,
לְקַבְלִיָּה דְאַחֲרֹן. וְאַיְנוּן שֵׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית
לְתַתָּא, לְקַבִּיל שֵׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית דְלְעִילָא. וּמֵאֵן
אַיְנוּן שֵׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית לְעִילָא. אֵינּוּן דְרַמְיּוּז
בְּקָרָא, (דְה"א כט יא) לָךְ ה' הַגְּדֵלָה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפַאֲרָת
וְהַנְּצַח וְהַהוּד בִּי כָל וְגו' לָךְ ה' הַמְּמַלְכָה. וְאַיְנוּן
חוּלְקָהוֹן דְּצַדִּיקָא בְּרֹזָא דָא, הַגְּדֵלָה: דָא אַבְרָהָם.
הַגְּבוּרָה: יִצְחָק. הַתְּפַאֲרָת: יַעֲקֹב. הַנְּצַח: חוּלְקָא
דְמוֹשֶׁה. הַהוּד: חוּלְקָא דְאַחֲרֹן. בִּי כָל: לְקַבִּיל חוּלְקָא
דְיֹוסֵף. הַמְּמַלְכָה: חוּלְקָא דְדָוִד. וְיֹוסֵף שֵׁשֶׁת אֲקָרֵי
לְתַתָּא, לְקַבִּיל צַדִּיק חֵי הָעוֹלָמִים, דְאַקָרֵי שֵׁשֶׁת
לְעִילָא. וּבְנִין בְּךָ בְּתִיב, (דְבָרִים ה טו) עַל בֵּן צִוְךָ ה'
אַלְהֵיךָ לַעֲשׂוֹת אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת.

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

(כט) לָךְ ה' הַגְּדֵלָה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפַאֲרָת
וְהַנְּצַח וְהַהוּד בִּי כָל וְגו', לָךְ ה' הַמְּמַלְכָה.
וְהֵם חֲלָקָם שֶׁל הַצַּדִּיקִים בְּסוּד הַזֶּה,
הַגְּדֵלָה - זֶה אַבְרָהָם. הַגְּבוּרָה - יִצְחָק.
הַתְּפַאֲרָת - יַעֲקֹב. הַנְּצַח - חֲלָקוֹ שֶׁל
מוֹשֶׁה. הַהוּד - חֲלָקוֹ שֶׁל אַחֲרֹן. בִּי כָל -
בְּנֵי חֲלָקוֹ שֶׁל יוֹסֵף. הַמְּמַלְכָה - חֲלָקוֹ
שֶׁל דָּוִד. וְיֹוסֵף נִקְרָא שֶׁבַע לְמֹטָה, בְּנֵי

שֶׁבַע בּוֹ (תְּחִלִּים פו) עֵנִי וְאַבְיּוֹן אֲנִי, וְאַיִן
לוֹ חַיִּים, אֲלֵא מַה שֶׁנִּתֵּן לוֹ מִיְמֵי אָדָם
הָרֵאשׁוֹן עַי שָׁנִים.

חַיִּים הַחֲמִישִׁי בְּנֵי מוֹשֶׁה. הַיּוֹם הַשְּׁשִׁי
בְּנֵי אַחֲרֹן. וְאוֹתָם שֵׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית
לְמֹטָה, בְּנֵי שֵׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית
שְׁלֹמֹעֲלָה. וְיָמֵי הֵם שֵׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית
שְׁלֹמֹעֲלָה? אוֹתָם הָרַמְיּוּזִים בְּכַתּוּב (דְה"א

תָּא חַיִּי, כִּד בְּעוּ יִשְׂרָאֵל לְמַכְבֵּשׁ לְאַרְעָא דְכְנָעַן,
אֶקִּיפוּ לָהּ שִׁיתָא יוֹמִין, וּמָנָא חָדָא בְּכָל
יוֹמָא, לְקַבִּיל אֵינּוּן שִׁית זַפְּאֵי קְשׁוּט דְעֵלְיָהוֹן
מִתְקַיִים עֲלֵמָא. וּבִיוֹמָא שְׁבִיעָאָה שְׁבַע זַמְנִין,
לְקַבִּיל יוֹמָא דְשַׁבְּתָא, דְּאִיהוּ לְקַבִּיל צַדִּיק, דְּאִיהוּ
זֶן לְכוּלָּהוּ, וּמְקַיִים לְהוֹן, דְּכַתִּיב (משלי ט א) חָצְבָה
עֲמוּדֵיהָ שְׁבַעָה. וּכְתִיב (שם י כה) וְצַדִּיק יִסּוּד עוֹלָם.
אִיהוּ יִסּוּדָא וְעִיקְרָא דְכָל אֵינּוּן זַפְּאִין, דְּאִי לֹא
זְכוּתָהוֹן דְּצַדִּיקָא, לֹא הוּוּ יְכַלִּין לְמַכְבֵּשָׁה. חָדָא
הוּוּא דְכַתִּיב, (דברים ט ה) לֹא בְּצַדִּיקְתָּךְ וּבִישָׁר לְבַבְךָ
אֵתָהּ בָּא לְרִשֵׁת וכו', וּלְמַעַן הָקִים אֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר
נִשְׁבַּע ה' לְאַבְרָהָם לְאַבְרָהָם וכו'.

כִּכְד אֶת אַבְיָךְ (שמות כ יב), בְּרִזָּא דְנִצְחָה, דְּאֶחִיד בָּהּ
מֹשֶׁה, וַיְנִיחַ לָהּ, דְּהָא מֹשֶׁה הָוּא אֲזַקִּיר לִיָּהּ

לשון הקודש

וּמְקַיִים אֹתָם, שְׁכַתּוּב (משלי ט) חָצְבָה
 עֲמוּדֵיהָ שְׁבַעָה. וּכְתוּב (שם ו) וְצַדִּיק יִסּוּד
 עוֹלָם. הוּוּא הַיִּסּוּד וְהַעֲקָר שֶׁל כָּל אֹתָם
 צַדִּיקִים, וְאִם לֹא זְכוּתָם שֶׁל הַצַּדִּיקִים –
 לֹא יְכַלּוּ לְכַבֵּשָׁה. זְהוּ שְׁכַתּוּב (דברים ט) לֹא
 בְּצַדִּיקְתָּךְ וּבִישָׁר לְבַבְךָ אֵתָהּ בָּא לְרִשֵׁת
 כּוּ, וּלְמַעַן הָקִים אֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
 ה' לְאַבְרָהָם לְאַבְרָהָם כּוּ.

כִּכְד אֶת אַבְיָךְ (שמות כ, ב) בְּסוּד הַנִּצְחָה,

צַדִּיק חַי הַעוֹלָמִים, שְׁנַקְרָא שְׁבַת
 לְמַעְלָה. וּמִשׁוּם כִּד כְּתוּב (דברים ה) עַל בֶּן
 צֶנֶדֶךְ ה' אֶלְהֵיךָ לַעֲשׂוֹת אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת.
בָּא וּרְאֵה, כְּשֶׁרְצוּ יִשְׂרָאֵל לְכַבֵּשׁ אֶת
 אֶרֶץ כְּנָעַן, הִקִּיפוּ אֹתָהּ שִׁשָּׁה יָמִים, פַּעַם
 אַחַת בְּכָל יוֹם, כְּנִגַּד אֹתָם שִׁשָּׁה צַדִּיקִין
 אֲמַת שְׁעֵלֵיהֶם הַעוֹלָם מִתְקַיִים. וּבִיּוֹם
 הַשְּׁבִיעִי שְׁבַע פַּעְמִים, כְּנִגַּד יוֹם הַשַּׁבָּת,
 שֶׁהוּא כְּנִגַּד צַדִּיק, שֶׁהוּא זֶן אֶת כָּלָם

לְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאוֹרֵייתָא. תָּא חַוִּי, אִי לָאו
 אוֹרֵייתָא דְאֲתִינְהַבַת עַל יְדוּי דְמִשָּׁה נְבִיאָה רַבָּא,
 לָא הוּוּ יְדַעִין בְּנֵי נָשָׂא לְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלָא
 הוּוּ מוֹקְרִין לִיה, דְהָא עַל יְדָא דְאוֹרֵייתָא אוֹלִיף
 פִּר נָשׁ פּוֹלְחָנָא דְמֵאֲרִיָה, וְאוֹקִיר לִיה לְקוֹדֶשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. וּבְגִין כֶּךָ פִּבְד אֶת אַבְיָד וְאֶת אַמְרָה,
 לְקַבִּיל דְמִשָּׁה אִיהוּ.

דְּבַר אַחַר, פִּבְד אֶת אַבְיָד, זו תּוֹרָה שְׂפַכְתָּב.
 וְאֶת אַמְרָה, דָּא תּוֹרָה שְׂפַעֲל פֶּה. דְּכַמָּא
 דְאַבָּא יְהִיב שְׂפַע לְאִימָא, הָכִי נָמִי יְהִיב שְׂפַע
 תּוֹרָה שְׂפַכְתָּב לְתוֹרָה שְׂפַעֲל פֶּה.

לָא תִרְצָח (שם כ יג), לְקַבִּיל דְרַנָּא דְהוּד, דְאַחִיד בָּה
 אַחֲרֵן. וּבְגִין כֶּךָ לָא תִרְצָח. בְּגִין דְכִד קַטְלִין
 לִיה לְפִר נָשׁ, תְּהוּא זִינָא וְהוּד עֵילָאָה דְעֵלִיָה,

לשון הקודש

מִשָּׁה.

דְּבַר אַחַר, פִּבְד אֶת אַבְיָד – זו תּוֹרָה
 שְׂפַכְתָּב. וְאֶת אַמְרָה – זו תּוֹרָה שְׂפַעֲל
 פֶּה. שְׂפַמּוּ שְׂהָאֵב נוֹתֵן שְׂפַע לְאֵם, כֶּךָ גַם
 הַתּוֹרָה שְׂפַכְתָּב נוֹתֵנָת שְׂפַע לְתוֹרָה
 שְׂפַעֲל פֶּה.

לָא תִרְצָח (שם), בְּגִנְד דְרַנָּת הַהוּד, שְׂאָחוּזוּ
 בָּה אַחֲרֵן. וּמִשׁוּם כֶּךָ לָא תִרְצָח. מִשׁוּם
 שְׂפַאֲשֵׁר הוֹרְגִים אֶת הָאָדָם, נוֹטְלִים

שְׂאָחוּזוּ בָּה מִשָּׁה, וּמִינִיק אוֹתָהּ, שְׂהֲרִי
 מִשָּׁה הִיָּה מוֹקִיר אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 בַּתּוֹרָה. בְּא וְרָאָה, אִם הַתּוֹרָה לָא הִיָּתָה
 נִתְּנָת עַל יְדֵי מִשָּׁה, הַנְּבִיא הַגְּדוֹל, לָא
 הָיוּ בְנֵי אָדָם מְפִירִים אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא וְלָא הָיוּ מוֹקִירִים אוֹתוֹ, שְׂהֲרִי עַל
 יְדֵי הַתּוֹרָה לוּמַד אָדָם אֶת עֲבוּדַת רַבּוּנּוּ,
 וּמוֹקִיר אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וּמִשׁוּם כֶּךָ
 פִּבְד אֶת אַבְיָד וְאֶת אַמְרָה, הוּא בְּגִנְד

נְטֹלִין מִנִּיה. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (דניאל י ח) וְהוֹדִי נְהַפְךָ
עָלַי לְמִשְׁחִית. וּבְגִין כֶּךָ אֶזְהִיר לֹון קוּדְשָׁא בְרִיךְ
הוּא לְבְנֵי נְשָׂא, דְהֵהוּא שׁוּפְרָא עֵילָאָה דִּיהַב לֹון,
דְלָא יִטְלוֹן לִיה מְנַחוּן. וְאִית (ואִיהוּ) נְמִי רָזָא
דְשִׁלְמָא, וּבְגִין כֶּךָ קָאִים אַהֲרֹן לְכַפָּרָא, לְנִכְסָא נְכֻסַת
קוּדְשִׁין. וְעַל פּוּמִיָּה (הוּה אָמַר) (דברים כא ח) כִּפֹּר לְעַמְךָ
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר פָּדִיתָ.

לֹא תִנְאַף (שמות כ יד), בְּרָזָא דְמַלְכוּת (נ"א דצדיק).
דְאֶחִיד בְּה מֵאן דְאֶחִיד. וְאִיהוּ רָזָא דְחֻכְמָתָא,
דְהָא בְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל לָא אֶתְחַבְּרַת אֶלָּא בְּהֵהוּא דְחַוִּי
לָהּ, דְאִיהוּ צְדִיק יְסוּד עוֹלָם. דְּכָר אַחַר, הָכִי
אוֹלִיפְנָא בְּרָזָא דְמְהִימְנוּתָא. כִּפֹּד, לְקַבֵּל בְּנֻסַת
יִשְׂרָאֵל. לֹא תִרְצֵחַ, לְקַבֵּל דְרָגָא דְנִצְחָא. לֹא תִנְאַף,
לְקַבֵּל דְרָגָא דְהוּד.

לשון הקודש

לֹא תִנְאַף (שמות כ), כְּסוּד הַמַּלְכוּת (של
הצדיק), שְׁאֲחוּז בְּה מִי שְׁאֲחוּז. וְהוּא סוּד
הַחֻכְמָה, שְׁהָרִי בְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל אִין
מִתְחַבְּרַת אֶלָּא בְּאוּתוּ שְׂרָאוּי לָהּ, שְׁהוּא
צְדִיק יְסוּד עוֹלָם. דְּכָר אַחַר, כֶּךָ לְמַדְנֹו
כְּסוּד הָאֲמוּנָה, כִּפֹּד - כְּנֻגַד בְּנֻסַת
יִשְׂרָאֵל. לֹא תִרְצֵחַ - כְּנֻגַד דְרָגַת הַנִּצְחָא.
לֹא תִנְאַף - כְּנֻגַד דְרָגַת הַהוּד.

מִכְּנֻו הַזֵּיו וְהַהוּד הָעֵלְיוֹן הַהוּא שְׁעָלְיו.
זְהוּ שְׁכַתוּב (דניאל י) וְהוֹדִי נְהַפְךָ עָלַי
לְמִשְׁחִית. וּמִשׁוּם כֶּךָ הַזְהִיר הַקּוּדְשׁ בְּרוּךְ
הוּא אֶת בְּנֵי הָאָדָם, שְׁאוּתוּ הַיְפִי הָעֵלְיוֹן
שְׁנַתֵּן לָהֶם, שְׁלָא יִטְלוּ אוּתוּ מֵהֶם. וְיֵשׁ
(וְהוּא) גַם סוּד הַשְּׁלוֹם, וּמִשׁוּם כֶּךָ עוֹמַד
אַהֲרֹן לְכַפֵּר, לְשַׁחַט זְבַח קֹדְשִׁים, וְעַל פִּיו
(הָהּ אָמַר) (דברים כ) כִּפֹּר לְעַמְךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
פָּדִיתָ.

דְּבַר אַחַר, כַּבֵּד, לְקַבֵּל (בראשית א יד) יְהִי מְאֹרֶת,
 דְּעוֹבְדָא דְּבְרָאשִׁית. לֹא תִרְצָה, לְקַבֵּל (שם א
 כ) יִשְׂרְצוּ הַמַּיִם שְׂרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה. בְּגִין כֹּךְ נֶפֶשׁ חַיָּה
 לֹא תִקְטוֹל. לֹא תִנְאַף, לְקַבֵּל (שם א כד) תּוֹצֵא הָאָרֶץ
 נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ. בְּגִין כֹּךְ, לֹא תִנְאַף בְּאִיחָתָא
 דְּלֹא מִינָהּ, דְּלֹא אִיחֵי בֵּת זוּגָד.

לֹא תִגְנֹב, לֹא תַעֲנֶה, לֹא תַחְמֹד. דָּא הוּא סְיוּמָא
 דְּעֶשֶׂר אֲמִירֵן דְּאֹרִייתָא, לְקַבֵּל עֵתִיקָא
 דְּעֵתִיקִין, רֵאשִׁיתָא דְּכֹלָא לְאַחֲרָא סוּפָא בְּרִישָׁא,
 וְלִמְחֵי פִלָּא חֵד. וְהֵא דְּלֹא שְׂאֲרֵי בְּהוּ בְּקַדְמִיתָא.
 לְאוּלְפָא רְזָא עֵילָאָה, עַד אֵן אֶתְר אֶתִּיחֵיב רְשׁוּתָא
 לְמִשָּׁה לְאַסְתַּפְּלָא, וּמֵאֵן אֶתְר קַבִּיל אֹרִייתָא,
 דְּהוּא מוֹעִיר אַנְפִּין.

וּבְגִין כֹּךְ אָמַר שְׁבַע אֲמִירֵן, לְקַבֵּל שְׁבַע דְּרִגִין
 עֵילָאִין, דְּרִמִּיזוּן בְּקִרְא (דה"א כט יא) דְּלִךְ ה'

לשון הקודש

סְיוּמָם שֶׁל עֶשֶׂר הָאֲמִירוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה,
 בְּנִגּוּד עֵתִיק הַעֲתִיקִים, הִרְאִישִׁית שֶׁל
 הַכֹּל, לְאַחֲזוֹ הַסּוּף בְּרֵאשִׁי, וְשִׁיחֵיהּ הַכֹּל
 אַחֲרָי. וְזֶה שְׂאִין מִתְחִיל בְּהֵם בְּרֵאשׁוֹנָה,
 לְלַמֵּד סוּד עֲלִיוֹן עַד לְאִיחָהּ מְקוֹם גִּתְנָה
 רְשׁוּת לְמִשָּׁה לְהַתְּבַנֵּן, וּמֵאִיחָהּ מְקוֹם
 קַבֵּל תּוֹרָה, שֶׁהִיא מוֹעִיר אַנְפִּין.

וּמִשׁוּם כֹּךְ אָמַר שְׁבַע אֲמִירוֹת, בְּנִגּוּד

דְּבַר אַחַר, כַּבֵּד – בְּנִגּוּד יְהִי מְאֹרֶת שֶׁל
 מַעֲשֵׂה בְרָאשִׁית. לֹא תִרְצָה – בְּנִגּוּד
 (בראשית א) יִשְׂרְצוּ הַמַּיִם שְׂרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה.
 מִשׁוּם כֹּךְ, נֶפֶשׁ חַיָּה אֵל תַּהֲרֹג. לֹא תִנְאַף
 – בְּנִגּוּד (שם) תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה
 לְמִינָהּ. מִשׁוּם כֹּךְ, לֹא תִנְאַף בְּאִשָּׁה
 שְׂאִינָהּ מִינָהּ, שְׂאִינָהּ בֵּת זוּגָד.

לֹא תִגְנֹב, לֹא תַעֲנֶה, לֹא תַחְמֹד – זֶהוּ

הַגְּדֹלָה וְכוּ'. וְעַד הַהוּא אֶתֶר אֶסְתַּכַּל מִשָּׂה, הָרָא
 הוּא דְכָתִיב, (דברים ה' ד) פָּנִים בְּפָנִים דְּבַר ה' עִמָּכֶם.
 פָּנִים, דָּא בְּרָא קַדִּישָׁא, בְּפָנִים, דָּא בְּרַתָּא.

פָּנִים, דָּא בְּרִית. בְּפָנִים, דָּא אָרוֹן. וְכִיּוֹן
 דְּאֶתְתַּבְּרוּ, דְּבַר ה'. וְמֵאִי נִיהוּ. שְׁבַע
 אַמִּירָן, בְּאֵינוֹן תִּלְתָּא דְרִגִין עֵילָאִין דְּעֵתִיקָא
 קַדִּישָׁא, אֶתְאַמְרוּ לְקַבְּלֵיהוֹן תִּלְתָּא אַמִּירָן בְּתַרְאִין,
 וְסְלִיקוּ מִתַּתָּא לְעֵילָא.

וְאָמַר לֹא תִגְנַב, לְקַבֵּל אֵימָא עֵילָאָה, בִּינָה,
 דִּינְקָא מִחֲכָמָה. וְמֵאִן דְּאִית בִּיה בִּינָה,
 אִיקְרִי מִבֵּין דְּבַר מֵתוּךְ דְּבַר. בְּמֵאִן דְּגֵנִיב (דף נה
 ע"ב) וְנָסִיב מַה דְּאִית בְּלַבָּא דְּחֲכָם, דְּאֹלִיף לִיה
 חֲכָמָתָא, וְאֹלִיף לִיה אֹרִייתָא. וְאַף עַל גַּב
 דְּאִשְׁתְּרִי לְגַבִּיהָ בִּינָה לִינְקָא מִחֲכָמָתָא. גְּנִיבָא אִית
 מִסְפָּרָא אַתְרָא דְּאָסִיר, וְאָמַר לֹא תִגְנַב סְתָם.

לשון הקודש

שֶׁל הַעֲתִיק הַקְּדוּשׁ, נֶאֱמָרוּ בְּנִגְדָם שְׁלֹשׁ
 אַמִּירוֹת אַחֲרוֹנוֹת, וְעָלוּ מִמַּטָּה לְמַעְלָה.
 וְאָמַר (שמות כ) לֹא תִגְנַב, כְּנֶגֶד הָאֵם
 הַעֲלִיזָהּ, בִּינָה, שְׂיוֹנְקַת מִחֲכָמָה. וְמִי
 שָׁיֵשׁ בּוֹ בִּינָה, נִקְרָא מִבֵּין דְּבַר מֵתוּךְ
 דְּבַר. בְּמִי שְׂגוֹנֵב וְלוֹקַח מַה שְׁיֵשׁ בְּלֵב
 הַחֲכָם, שְׂמַלְמְדוּ חֲכָמָה וּמְלַמְדוּ תוֹרָה.
 וְאַף עַל גַּב שְׁהִתְרָה לוֹ בִּינָה לִינְקָא

שְׁבַע דְּרָגוֹת עֲלִיוֹנוֹת שְׂרָמוּזוֹת בְּכַתוּב
 שֶׁל לֶךְ ה' הַגְּדֹלָה וְכוּ'. וְעַד אוֹתוֹ הַמָּקוֹם
 הַתְּבוּיָן מִשָּׂה. זֶהוּ שְׂכַתוּב (דברים ה) פָּנִים
 בְּפָנִים דְּבַר ה' עִמָּכֶם. פָּנִים – זֶה הַבֵּן
 הַקְּדוּשׁ. בְּפָנִים – זֶה הַבֵּת.
 פָּנִים – זֶה הַבְּרִית. בְּפָנִים – זֶה הָאָרוֹן.
 וְכִיּוֹן שְׁהִתְתַּבְּרוּ, דְּבַר ה'. וְמִי הוּא? שְׁבַע
 אַמִּירוֹת, עִם אוֹתָם שְׁלֹשׁ דְּרָגוֹת עֲלִיוֹנוֹת

לֹא תַעֲנֶה, לְקַבֵּל דְרָגָא עִילָאָה דְחַכְמָתָא. דְּהָא
בַּר נָשׁ לֹא יָכִיל לְאַתְבָּא פְתָנָם, אֲלֵא בְּגִין
דְּרָגָא דְרוּחָא עִילָאָה דְחַכְמָתָא דְאִית בֵּיה.
דְּכְתִיב, (איוב טו ב) הֶחֱכַם יַעֲנֶה דַעַת רוּחַ. וְאִף עַל גַּב
דְּהָא עֲנִיָּה דְאִיהוּ עָנִי, אִית בֵּיה קִיּוּמָא דְעֵלְמָא,
וְאִית לֵיה בָּה סִיּוּעַ עִילָאָה, לְמַנְדַּע לְמַאֲרִיָּה, וְאִיהִי
בְּרֹזָא דְמַהִימְנוּתָא. אִית עֲנִיָּה מִסְטָרָא אַחְרָא
דְּאַסִּיר, דְּכְתִיב (שמות כ טז) לֹא תַעֲנֶה בְּרַעַף עַד שֶׁקֶר.
לֹא תַחְמוּד (שם כ יז), לְקַבֵּל דְרָגָא סְתִימָאָה עִילָאָה,
דְּכָל מַחְשַׁבְתָּן בֵּיה תְלִיין, וְלִית בְּעֵלְמָא
דִּינְדַּע חֵהוּא דְרָגָא, בְּגִין דְאִיהוּ סְתִימָאָה דְסְתִימִין.
וְכַד סָלִיק בְּמַחְשַׁבָּה עִילָאָה, לְמִיבְרָא, עֵלְמָא
עִילָאָה וְעֵלְמָא תַתָּאָה, פּוֹלָא הוּוּ בְּרַגְעָא תְדָא.
הָדָא הוּוּ דְכְתִיב, (ישעיה מח יג) יַעֲמְדוּ יַחְדָּו. וְהֵהוּא
מַחְשַׁבָּה סְתִימָא.

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

בָּה סִיּוּעַ עֲלִיּוֹן לְהַפִּיר אֶת רַבּוֹנוּ, וְהִיא
 בְּסוּד הָאִמּוּנָה – יֵשׁ עֲנִיָּה מְצַד אַחַר
 שְׂאִסּוּרָה, שְׂכָתוּב (שמות כ) לֹא תַעֲנֶה בְּרַעַף
 עַד שֶׁקֶר.

לֹא תַחְמוּד (שם), כְּנֶגֶד הַדְּרָגָה הַנְּסֻתֶרֶת
הָעֲלִיּוֹנָה שֶׁכָּל הַמַּחְשָׁבוֹת תְּלוּיּוֹת בָּהּ,
וְאִין בְּעוֹלָם מִי שֶׁיִּפְּרֵי הַדְּרָגָה הַזֶּה, מְשׁוּם
שֶׁהִיא נְסֻתֶרֶת הַנְּסֻתֶרִים. וְכִשְׁעֵלָה

מִהַחֲכָמָה – נִגְבְּהָ יֵשׁ מְצַד אַחַר שְׂאִסּוּר,
 וְאָמַר לֹא תִגְנַב סְתָם.

לֹא תַעֲנֶה (שם), כְּנֶגֶד דְרָגָה עֲלִיּוֹנָה שֶׁל
חֲכָמָה. שְׁהִרִי אִין יָכוֹל אָדָם לְהָשִׁיב
דְּבַר, אֲלֵא מְשׁוּם הַדְּרָגָה שֶׁל רוּחַ עֲלִיּוֹנָה
שֶׁל חֲכָמָה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ, שְׂכָתוּב (איוב טו) הֶחֱכַם
יַעֲנֶה דַעַת רוּחַ. וְאִף עַל גַּב שְׁהַעֲנִיָּה הוּוּ
שֶׁהוּא עוֹנָה יֵשׁ בָּהּ קִיּוּם הָעוֹלָם, וְיֵשׁ לוֹ

וּבַר נָשׁ לְתַתָּא, אֵית לִיה מַחְשְׁבָה סְתִימָאָה,
 דְּלִית דִּינְדַע בָּהּ, בַּר קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּלַחֲזוּדוּי. וַיְהִבָּה לִיה לְבַר נָשׁ, לְמַחְשַׁב מַלְיָן
 דְּאוּרֵייתָא, מַלְיָן דְּמִצְוָה. בְּגִין דְּהֵחִיא מַחְשְׁבָה
 עִילָאָה, נִגְדָא מְבוּעֵין דִּילָהּ, לְאַתְרָא דְּחֻכְמָתָא, וְלֹא
 אֶתְפְּרֵשׁ בְּלָל. וּמַהֲהִיא חֻכְמָתָא עִילָאָה נְפָקָא
 תּוֹרָה. וְנָגִיד שְׁקוּיֹתָא עַד הֵהוּא אֶתֶר דְּחֻכְמָה
 תַּתָּאָה, דְּאִיקְרֵי מִצְוָה.

וְעַל דָּא מֵאן דְּחָשִׁיב לְמַעְבַּד מִצְוָה, כְּאֵלוּ
 עֲשָׂאָה. בְּגִין דְּנִגְרִים לְמִיתֵי סִיפּוּקָא דְּבִרְכָאן,
 מַהֲהוּא מַחְשְׁבָה עִילָאָה, לְאַתֵּר דְּאִיקְרֵי מִצְוָה.
 וְכְאֵלוּ עֲשָׂאָה. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (במדבר טו לט) וְעֲשִׂיתֶם
 אֹתָם. מַחְשְׁבָה וְדַאי רִישָׁא דְּכוּלָּא. וְאַף עַל גַּב
 דְּבִסְטְרָא דְּמַחְשְׁבָה עִילָאָה אֶתְיַהֵב לִיה רְשׁוּתָא

לשון הקודש

למקום החכמה, ואין נפרדים כלל. ומאותה החכמה העליונה יצאה תורה, ושופעת השקאה עד אותו מקום החכמה התחתונה, שנקראת מצוה.

ועל כן, מי שחושב לעשות מצוה, כאלו עשאה, משום שגורם להביא הנאת הברכות מאותה המחשבה העליונה למקום שנקרא מצוה. וכאלו עשאה, כמו שנאמר ועשיתם אתם. המחשבה ודאי

במחשבה העליונה לברא העולם העליון והעולם התחתון, הכל היו ברגע אחד. זהו שכתוב (ישעיה מח) יעמדו יחדו. ואותה המחשבה נסתרת.

ובן אדם למטה יש לו מחשבה נסתרת, שאין מי שמפיר אותה פרט לקדוש ברוך הוא לבדו, ונתנה לאדם לחשב דברי תורה ודברי מצוה, משום שאותה מחשבה עליונה משפיעה מעינותיה

לְמַחְשָׁב. מְלִין דְּמִצְוָה מוֹתֵר, מְלִין דְּלֹא מִצְוָה,
אֲסִירֵן, דְּכֹתִיב לֹא תַחְמוּד.

וְתָא חֲזִי, מֵאֵי טַעְמָא כְּלָחוּ אַמְרָאן, לְקַבֵּל כָּל
כְּתָרָא, מִצְוֹת עֵשָׂה בְּאַתְרָא דְּחֲזִי לִיהּ,
מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה בְּאַתְרָא דְּחֲזִי לִיהּ. וְאֵינוּן תְּלַתָּא
בְּתָרָאֵי, אֵינוּן לֹא תַעֲשֶׂה, מִכְּלָל דְּעֵשָׂה,
כְּדִאֻקִּימָנָא בְּכוּלָּא, אַף עַל גַּב דְּהֵאֵי שְׂרִי, הֵאֵי
אֲסוּר. דְּבִגִין דְּאֵינוּן לְקַבֵּל עֵתִיקָא דְּעֵתִיקוּן,
דְּחֶסֶד וְרַחֲמִים גְּדוּלִים בֵּיהּ שְׂרִיין, וְלֹא אֶתְחֲזִי
אֲלֵא לְמִצְוֹת עֵשָׂה. כְּגֵינֵי כֶּךָ דִּיִּיק מִנֵּייהוּ, דְּלֹא
יִתְפְּנֵי בַר נָשׁ לְסַטְרָא אַחְרָא, וְרָשִׁים לְהוּ בְּמִצְוֹת
לֹא תַעֲשֶׂה.

וְאַזְהִיר לֹון לְבַנֵּי נְשָׂא בְּלֹאוּ, עַל הֵאֵי אַמְרָה
בְּתָרָאֵה, דְּאִיחֵוּ כְּלָלָא בְּתָרָאֵה

לשון הקודש

מְכַלְל שֶׁל עֵשָׂה, כְּשֶׁבָּאֲרָנוּ בְּכַל. אַף עַל
גַּב שְׂוֵה מִתֵּר – זֶה אֲסוּר. שְׂמִשּׁוּם שְׂהֵם
כְּנֻגַד עֵתִיק הֶעֱתִיקוּם, שְׂחֶסֶד וְרַחֲמִים
גְּדוּלִים שְׂרוּיִים בּוֹ, וְאֵין נִרְאֵה אֲלֵא
לְמִצְוֹת עֵשָׂה, מִשּׁוּם כֶּךָ דִּיִּיק מִהֵם, שְׂלֵא
יִתְפְּנֵה אָדָם לְצַד הָאֲחֵר, וְרָשִׁים אוֹתָם
בְּמִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה.

וְהַזְהִיר אֶת כְּנֵי הָאָדָם בְּלֹאוּ עַל

רֹאשׁ לְכָל. וְאֵף עַל גַּב שְׂכַצַּד הַמַּחְשָׁבָה
הַעֲלִינָה נִתְנָה הַרְשׁוֹת לְחֶשֶׁב – דְּכַרִּי
מִצְוָה מִתֵּר, דְּכַרִּים שְׂאִינָם מִצְוָה
אֲסוּרִים, שְׂכַתּוּב לֹא תַחְמוּד.

וְכֵּא רֹאֵה, מַה הַטַּעַם כָּל הָאֲמִירוֹת כְּנֻגַד
כָּל כְּתֵר – מִצְוֹת עֵשָׂה בְּמָקוֹם הָרְאוּי לָהּ,
מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה בְּמָקוֹם הָרְאוּי לָהּ.
וְאוֹתָן שְׂלֵשׁ הָאֲחֵרוֹנוֹת, הֵן לֹא תַעֲשֶׂה,

דְּאוֹרֵייתָא, וּמֵאֵן דְּעֵבֵר עַל הָאֵי, כְּאֵלֹי עֵבֵר עַל
 כָּל אוֹרֵייתָא. בְּגִין דְּאִיהוּ לְעִילָא, רֵאשִׁיתָא דְכֻלָּא,
 כְּלָלָא דְכֻלָּא. וְאֵי בַר נָשׁ עֵבֵר עַל הָאֵי, וְאִסְטִי
 מִחֻשְׁבְּתֵיהּ מִן אוֹרְחִין דְּאוֹרֵייתָא, כְּדִין אֲתִדְבַק
 בְּסִטְרָא אַחְרָא, בְּסִטְרָא דְשִׁקְרָא, וּכְדִין אֲתִי לְיַדִּי
 לֹא תַעֲנֶה בְרַעְדָּא עַד שִׁקְרָא. כְּדֵאשְׁכַּחְנָא בְּאַחְאָב,
 דְּחָמִיד כְּרָמָא דְנְבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי, וּכְדִין אֲסִהִידוּ
 עֲלֵיהּ שִׁקְרָא, וּמֵהֵאֵי אֲתִי בַר נָשׁ לְמַעַבְרָא עַל
 כְּלָהוּ אַמִּירָן.

אַבְל כִּד אִיהוּ אָזִיל בְּאוֹרְחִין דְּאוֹרֵייתָא, וְחָשִׁב
 בְּכַפְקוּדוֹי, כְּדִין אֲתִפְשֵׁטָא הֵהִיא מִחֻשְׁבָּה
 בְּכְלָהוּ דְרַגְיָן, מִסִּטְרָא דְאַמֶּת, סִטְרָא
 דְמֵהִימְנוּתָא עִילָאָה.

וְתָא חַזִי, דְּהָא נְעִיזִין כְּלָהוּ אַמִּירָן, סוֹפָא
 בְּרִישָׁא, וְרִישָׁא בְּסוֹפָא. רִישָׁא לְמַנְדַּע

לשון הקודש

בְּאַחְאָב, שְׁחָמַד אֶת כָּרֶם נְבוֹת
 הַיִּזְרְעֵאלִי, וְאָז הֶעִידוּ עָלָיו שִׁקְרָא, וּמִזֵּה
 בָּא אָדָם לְעֵבֵר עַל כָּל הָאֲמִירוֹת.
 אַבְל כְּשֶׁהוּא הוֹלֵךְ בְּדַרְכֵי הַתּוֹרָה
 וְחוֹשֵׁב בְּמַצּוּוֹתָיו, אָזִי מֵתַפְשֵׁטֶת אוֹתָהּ
 מִחֻשְׁבָּה בְּכָל הַדְּרָגוֹת מֵצַד הָאַמֶּת, הַצַּד
 שֶׁל הָאֲמוּנָה הָעֲלִיוֹנָה.
 וּבֵא רְאֵה, הֲרֵי כָּל הָאֲמִירוֹת נְעוּצוֹת –

הָאֲמִירָה הָאַחְרוּנָה הַזֶּה, שֶׁהוּא הַכֻּלָּל
 הָאַחְרוֹן שֶׁל הַתּוֹרָה. וּמִי שֶׁעוֹבֵר עַל זֶה,
 כְּאֵלֹי עֵבֵר עַל כָּל הַתּוֹרָה, מִשׁוּם שֶׁהוּא
 לְמַעַלָּה, הֵרֵאשִׁית שֶׁל הַכֹּל, הַכֻּלָּל שֶׁל
 הַכֹּל. וְאִם אָדָם עוֹבֵר עַל זֶה וּמִטֵּה
 מִחֻשְׁבְּתוֹ מִדְּרָכֵי הַתּוֹרָה, אָז נִדְבַק בְּצַד
 הָאֲחֵר, בְּצַד הַשִּׁקְרָא, וְאָז בָּא לְיַדִּי (שְׁמוֹת כ)
 לֹא תַעֲנֶה בְרַעְדָּא עַד שִׁקְרָא. כְּפִי שְׁמַעְאֲנוּ